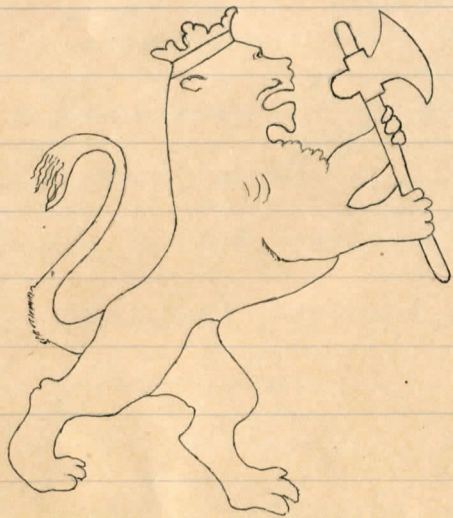

A. Hägmoen

Krigshistorie

A. Sangmoen.
~ ~ ~

Norges
Krigshistorie.
~ ~ ~

Krigen 18⁰⁹.

I Indledning.

De sidste 80 aar af det 18de og de syv første af det 19de aartundrede, berendte for Danmark og Norges vedkommende forholdsvis roligt. Allene afrodes

^{+ Christian 7de} denne tid af en krig i 1788^{*}, hvorunder den norske Christian 7de har gjorde et tog ind i Boahuslen, og kampen ^{Konprins} Fredrik den 6de paa Njöhinkvarns red den 2^{den} april 1801.

^{+ Christian 7de} fra 1766.

Nedens den største del af det øvrige Europa var indblandet i den franske revolution og den første franske keiserkrig, stod vort fædreland udenfor disse. Men fra nu af blev ogsaa de trukket med i begivenhederne.

Englands overfal paa den Dansk-norske flåde, som borthførtes i 1807, førte den Dansk-norske stat i krig med England og Sverige.

Nu begyndte en ublykkelig tid for Skandinavien.

Vort fædreland, hvis kyster var blokkerede af eng-
-landerne, og hvis isgrænse truedes fra Sverige, var

Dansk konge Fredrik den 6de fra 1808, havde søst Konprins siden 1784.

Svensk konge Gustaf den 13de.

ganske overladt til sig selv, siden gfaaden blev
bortført af England.

Vort fædreland havde dengang i forhold til sin
folkemængde en betydelig hær paa omkring 33000
mand. Af disse var ca 23000 mand linjetropper
og 9300 mand landværnstropper; men disse var
af mindre betydning, da de gav en stor del manglende
befab.

Linjehæren der saaledes dannede den organiserede
styrke, bestod af:

2400 mand kavalleri,

480 - - artilleri og

20300 - - infanteri.

Infanteriet var formet (dele) i 10 regimenter,

nemlig:

- Søndenfjeldske regiment
- Nordenfjeldske   do
- 1ste Akershusiske   do
- 2de   do   do
- Filmarkens   do

Bergenhüsiske regiment
 Vesterlenske do
 Oplandse do
 1ste Trondhjemske do
 2de Trondhjemske do

Af disse havde de 2 førstnævnte hver 2 hvernede og
 2 nationale bataljoner, og de øvrige 8 regimenter
 havde hver 2 hvernede og 3-4 nationale bataljoner.
 Der var desuden 2 skiløberbataljoner, samt det
 norske jagerkorps, der bestod af 480 mand.

I 1803 blev prins Kristian August af
 Augskenborg kommanderende general i det
 søndenfjeldske Norge. Selvstændig kommanderende
 general i det nordenfjeldske var general Krogh.

Foruden de før nævnte tropper, oprettedes
 en hel del lokalvæbninger og borgervæbninger i flere
 byer, samt private korps. Ved overordentlige
 offer med flere bidrag af alle samfundsklasser
 oprettedes en flotille til forsvar af vor kyst.

Omkring nytårsdage 1808 havde Kristian August
 lokalvæbninger til forsvar af de distrikter hvor de er samlede

faakt underrøtning om, at der vilde udbrude krig med Sverige, og han fik saaledes tid til at træffe sine foranstaltninger. Dette havde imidlertid ikke været nogen let sag, da der manglende ikke alene befal og heste, men ogsaa levnetsmidler, klædning, ammunition og beklædning. Kristian Augusts dygtighed og den offervillighed, som der paa alle kanter udvistes, raadde dog i mange henseender ved paa manglende.

Den disponible hær i det sønderjydske Norge var ved krigens udbrud af forskjellige grunde ikke større end 14000 mand. Heraf maatte omkring halvdelen anvendes som besatningsstyrker paa Tr. stens, Tr. stads, Kongsvingers, Fredriksvarns og Akershus fastninger, foruden en del mindre forsænsninger.

Fra det nordjydske og vestjydske havde man imidlertid modtaget endel forstærkninger, ⁺saaledes at ⁺galtarmen udgjorde omkring 8000 mand. Af denne styrke organiseredes 3 brigader, nemlig:

a. Höjre flöibrigad:

4 bataljoner infanteri, skatteri, nogle kompanier dragoner, tilsammen omkring 3⁰⁰⁰ mand, under kommando af oberst Holst, samlet i Chelburg.

b. Centrumsbrigaden:

3 bataljoner infanteri, skatteri, tilsammen omkring 2000 mand under kommando af oberst de (Hø)lev, Seue samledes omkring Kongsvinger.

c. Venstre flöibrigade.

1 bataljon infanteri, 4 skiløberkompanier, Lirdaliske kompani, samt en mindre afdeling dragoner, tilsammen ca. 1200 mand under kommando af oberst Staffeldt, samledes i Østerdalen ved ~~Lirdal~~ Lirdal i Glommen.

Desuden 2 reserveafdelinger, den ene af disse bestod af:

- 1 bataljon infanteri,
- 1 afdeling dragoner og
- 2 kanoner

tilsammen 800 mand under kommando af oberst Lowson og skulde have overgangen over Glommen.

mordenfor Gjeru, nemlig: Sagesundit, Sidskunds og
Blakjersund.

Den anden afdeling bestod af:

2 kompanier infanteri,

1 afdeling dragoner,

3 frivillige afdelinger

altsammen 600 mand under kommando af oberst Ohme
og skulde herogte Omstadsund, Grönsund, eller de
rigtigste overgange over Glommen sønderfor Gjeru.

Brigaderne, der saamlides ved udgangen af marts
maaned, forlagdes i kantonement, men maatte snart
begynde en besvartlig herogtning, for at iagttage de rig-
tigste tilgange over gransen.

Hver enkelt brigade fik saaledes et beskydnings-
fuldt herogtningssomraade, nemlig:

Hoire flöikbrigade:

fra Grönsund til Högfos i Söland,

Centrumsbrigaden:

fra Högfos til Gröu,

Venstre flöikbrigade:

Frigen

1808 ~ 09

~ 0 ~

